

Агенција за енергетику
Републике Србије
Број: 311.01-1/2024-С-1
Датум: 21. март 2025.године
Београд, Теразије 5/У

Савет Агенције за енергетику Републике Србије, поступајући по захтеву за сертификацију Друштва са ограниченом одговорношћу ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА Нови Сад, ул. Булевар ослобођења бр.5, матични број 21129542, ПИБ 109127075 од 10. маја 2024. године, у складу са чл. 49. став 3. и 240. став 1. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 145/14, 95/18-др. закон, 40/21, 35/23-др. закон, 62/23 и 94/24), чл. 20. до 24. Правилника о лиценци за обављање енергетске делатности и сертификацији („Службени гласник РС“, бр.87/15, 44/18-др. закон и 83/21) и члана 12. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС“, број 52/05), на 325. редовној редовној седници од 21. марта 2025. године, донео је

ОДЛУКУ

1. Друштву са ограниченом одговорношћу ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА Нови Сад, ул. Булевар ослобођења бр.5, матични број 21129542, ПИБ 109127075 издаје се сертификат као независном оператору система.

2. Ову одлуку и мишљење Секретаријата Енергетске заједнице објавити у „Службеном гласнику Републике Србије“ и на интернет страници оператора транспортног система и Агенције за енергетику Републике Србије.

Образложење

I Правни основ за доношење одлуке о сертификацији

Одредбом члана 223. Закона о енергетици (у даљем тексту: Закон) прописано је да оператор транспортног система може бити организован као: 1) оператор транспортног система у складу са чл.224. и 225. Закона, 2) независни оператор система у складу са чл. 227-231. Закона и 3) независни оператор транспорта у складу са чл.231-238. Закона.

Чланом 226. Закона прописано је да изузетно од члана 224. Закона ако је транспортни систем пре рока одређеног у складу са обавезама Републике Србије преузетим потврђеним међународним споразумима припадао вертикално интегрисаном предузећу оператор транспортног система може се организовати или као независни оператор система или као независни оператор транспорта.

Чланом 227. Закона прописано је да уколико је транспортни систем припадао вертикално интегрисаном предузећу пре рока одређеног у складу са обавезама Републике Србије преузетим потврђеним међународним споразумима може се на предлог власника транспортног система именовати независни оператор система и у том случају се не примењује члан 225. ст. 2-5. Закона. Именовање независног оператора система спроводи се у складу са међународно преузетим обавезама. Независни оператор система дужан је да:1)испуњава услове прописане чланом 225. став 1. Закона, 2) има запослене, финансијска, материјална и техничка средства неопходна за обављање делатности транспорта природног гаса, 3)придржава се десетогодишњег плана развоја

транспортног система из члана 250. Закона и 4) обавља делатност транспорта и управљања транспортним системом у складу са Законом.

Одредбом члана 239. Закона прописано је да пре него што неко лице добије лиценцу и тиме буде одређено за оператора транспортног система, мора бити сертификовано у складу са овим законом. У поступку сертификације утврђује се испуњеност услова и то: 1) за оператора транспортног система у складу са чл. 224. и 225. Закона, 2) за независног оператора система у складу са чл. 227-231. Закона и 3) за независног оператора транспорта у складу са чл. 231-238. Закона.

Одлуку о сертификацији оператора транспортног система доноси Агенција у року од четири месеца од дана подношења захтева коју са пратећом документацијом доставља надлежном телу сагласно обавезама које произилазе из потврђених међународних уговора, ради давања мишљења. У року од четири месеца од пријема мишљења надлежног тела Агенција доноси коначну одлуку о сертификацији оператора транспортног система узимајући у обзир то мишљење. (члан 241. Закона).

II Одлука Агенције за енергетику Републике Србије број:311.01-1/2024-С-І од 25. јула 2024. године којом се Друштву са ограниченом одговорношћу ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА Нови Сад издаје сертификат као независном оператору система

Друштво са ограниченом одговорношћу ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА Нови Сад, ул. Булевар ослобођења бр.5, матични број 21129542, ПИБ 109127075 (у даљем тексту ове тачке: Друштво), поднело је дана 10. маја 2024. године захтев за сертификацију оператора транспортног система у складу са чл. 227-231 Закона о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 145/14, 95/18-др. закон, 40/21, 35/23-др. закон и 62/23) по моделу независног оператора система.

Уз поднети захтев за сертификацију по моделу независног оператора система, подносилац захтева је доставио следећу документацију:

1. Копију оснивачког акта број:01-01/119 од 19. јануара 2024. године;
2. Извод о регистрацији привредног субјекта;
3. Изјаву број:01-01/418-3 од 24. априла 2024. године да подносилац захтева нема закључен уговор о поверавању обављања делатности од општег интереса;
5. Годишњи финансијски извештај за 2023. годину;
6. Изјаву број:01-01/418-5 од 24. априла 2024. године – доказ о власничким и другим правима над транспортним системом;
7. Изјаву број:01-01/418-6 од 24. априла 2024. године којом се констатује да у тренутку подношења захтева за сертификацију Друштво не обавља никакву делатност нити у Републици Србији, нити у другим земљама, за које је потребно поседовање лиценце, дозволе или другог овлашћења за обављање енергетске делатности;
8. Изјаву број:01-01/418-7 од 24. априла 2024. године о списку чланова Друштва са назначењем удела и гласова;
9. Изјаву број:01-01/418-8 од 24. априла 2024. године да Друштво нема чланове из трећих земаља;
10. Изјаву број:01-01/418-9 од 24. априла 2024. године да у тренутку давања изјаве не постоје правна лица која су под посредном или непосредном контролом Друштва;
11. Изјаву број:01-01/418-10 од 24. априла 2024. године о енергетским субјектима повезаним са Друштвом;

12. Изјаву број:01-01/418-11 од 24. априла 2024. године о списку лиценци, дозвола или других овлашћења;

13. Изјаву број:01-01/418-12 од 24. априла 2024. године о организацији рада скупштине Друштва уз коју је достављен и Пословник о раду скупштине Друштва број:01-02-2/13-2 од 19. новембра 2021. године;

14. Изјаву број:01-01/418-13 од 24. априла 2024. године о списку чланова органа управљања Друштва;

15. Изјаву број:01-01/418-14 од 24. априла 2024. године о избору чланова органа управљања Друштва;

16. Изјаву број:01-01/418-15 од 24. априла 2024. године о избору директора Друштва;

17. Изјаву број:01-01/418-16 од 24. априла 2024. године о директору Друштва;

18. Изјаву број:01-01/418-17 од 24. априла 2024. године о акту и процедурама којима се спречава откривање поверљивих или других комерцијално осетљивих информација;

19. Изјаву број:01-01/418-18 од 24. априла 2024. године да ниједан од запослених у Друштву није обављао послове руковођења, нити је био члан органа управљања у предузећима која обављају делатност производње или снабдевања електричном енергијом или природним гасом у периоду од 6 месеци пре подношења захтева за сертификацију;

20. Изјаву број:01-01/418-19 од 24. априла 2024. године о представницима јавне власти који имају директну или индиректну контролу или право удела код подносиоца захтева за сертификацију;

21. Изјаву број:01-01/418-20 од 24. априла 2024. године о начину испуњавања одредбе о независности;

22. Изјаву број:01-01/418-21 од 24. априла 2024. године о спецификацији енергетских објеката који чине транспортни систем;

23. Изјаву број:01-01/418-22 од 24. априла 2024. године о запосленим лицима;

24. Изјаву број:01-01/418-23 од 24. априла 2024. године о финансијским, материјалним и техничким средствима за обављање енергетске делатности;

25. Изјаву број:01-01/418-24 од 24. априла 2024. године о придржавању десетогодишњег Плана развоја;

26. Изјаву број:01-01/418-25 од 24. априла 2024. године да ће Друштво енергетску делатност транспорта и управљања транспортним системом обављати у складу са Законом;

27. Изјаву број:01-01/418-26 од 24. априла 2024. године о сарадњи са власником транспортног система;

28. Изјаву број:01-01/418-27 од 24. априла 2024. године о споразуму са власником транспортног система о финансирању инвестиција предвиђених десетогодишњим Планом развоја;

29. Изјаву број:01-01/418-28 од 24. априла 2024. године о споразуму са власником транспортног система о начину измиривања обавеза које се односе на транспортни систем;

30. Изјаву број:01-01/418-29 од 24. априла 2024. године о споразуму са власником транспортног система о гаранцијама за финансирање развоја транспортног система;

31. Изјаву број:01-01/418-30 од 24. априла 2024. године о списку свих предузећа или лица која непосредно или посредно контролишу Друштво;

32. Изјаву број:01-01/418-31 од 24. априла 2024. године о списку свих предузећа које Друштво или власник транспортног система контролишу и

33. Изјаву број:01-01/418-32 од 24. априла 2024. године о списку свих предузећа која обављају енергетску делатност производње или снабдевања природним гасом у случају да исто лице врши контролу над њима и над Друштвом.

Подносилац захтева је дана 25. јуна 2024. године допунио поднети захтев и доставио Одлуку Скупштине ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад број:01-02-1/38-2 од 18. јуна 2024. године којом се усваја Извештај независног ревизора „ПКФ“ д.о.о. Београд о извршеној ревизији финансијских извештаја ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад са Извештајем независног ревизора и финансијским извештајем за 2023. годину и доказ о уплати републичке административне таксе у износу од 14.860,00 за захтев за доношење одлуке о сертификацији и 148.620,00 за доношење одлуке о сертификацији.

Након разматрања поднетог захтева, документације достављене уз поднети захтев, накнадно достављене документације и свих списа предмета, у погледу испуњености услова за издавање сертификата по моделу независног оператора система прописаних чл. 227-231. Закона о енергетици утврђено је следеће:

Увидом у Изјаву број:01-01/418-1 од 24. априла 2024. године и Одлуку о изменама и допунама Одлуке о оснивању друштва с ограниченом одговорношћу ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА Нови Сад (пречишћен текст) број:01-01/119 од 19. јануара 2024. године утврђено је да је Друштво организовано као једночлано друштво с ограниченом одговорношћу и послује у складу са законом којим се уређује област енергетике и законом којим се уређује правни положај привредних друштава. Оснивач т.ј једини члан Друштва са 100% удела је Република Србија, а контролу над Друштвом врши Републичка комисија за енергетске мреже као самосталан и независни орган Републике Србија, који за свој рад одговара Народној скупштини. Органи Друштва су Скупштина Друштва и Директор. Друштво заступа Директор, без ограничења овлашћења. Директор може, у оквиру својих овлашћења, дати другом лицу писано пуномоћје за заступање Друштва. Поред Директора, Друштво може имати и прокуристе, као и друге (остале) заступнике у складу са законом. Будући да је Друштво једночлано, функцију Скупштине друштва врши оснивач, преко пет овлашћених представника, од којих један врши функцију председника Скупштине. Скупштина друштва: доноси измене и допуне оснивачког акта; доноси дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја и одговорна је за њихово спровођење; усваја предлоге за израду општих циљева који се достављају Републичкој комисији за мреже и усваја посебне циљеве Друштва са кључним показатељима учинка и ризицима за остварење тих циљева на основу општих годишњих циљева које је утврдила Републичка комисија за мреже; доноси годишњи, односно средњорочни план пословања; усваја периодичне извештаје о пословању; усваја финансијске извештаје; надзире рад директора и усваја извештаје директора, одлучује о статусним променама, оснивању других правних субјеката и улагању капитала; закључује уговоре о раду са директором, у складу са законом којим се уређују радни односи; усваја извештаје ревизора ако су финансијски извештаји били предмет ревизије; одлучује о повећању и смањењу основног капитала Друштва; одлучује о расподели добити и начину покрића губитка, укључујући и одређивање дана стицања права на учешће у добити и дана исплате учешћа у добити члана Друштва; именује ревизора, односно комисију за ревизију и утврђује накнаду за рад ревизора; одлучује о покретању поступка ликвидације, као и подношењу предлога за покретање стечајног поступка од стране Друштва; именује ликвидационог управника и усваја ликвидационе билансе и извештаје ликвидационог управника; даје и опозива прокуру и именује и разрешава остале заступнике, на предлог директора Друштва; одлучује о покретању поступка и давању пуномоћја за заступање друштва у спору са прокуристом, као и у спору са Директором; одлучује о покретању поступка и давању пуномоћја за заступање Друштва у спору против члана Друштва; одобрава уговор о приступању новог члана и даје сагласност на пренос удела трећем лицу у случајевима предвиђеним законом којим се уређује правни положај привредних друштава; даје одобрење на правне послове у којима постоји лични интерес, у складу са законом који уређује правни положај привредних друштава; даје сагласност на

стицање, продају, давање у закуп, залагање или друго располагање имовином велике вредности, у смислу закона којим се уређује правни положај привредних друштава; одлучује о образовању огранка Друштва; одлучује о промени претежне делатности Друштва, одлучује о промени пословног имена и седишта Друштва; доноси пословник о свом раду; врши друге послове и одлучује о другим питањима, у складу са законом и одлуком о оснивању.

Директор Друштва именује се у складу са законом којим се уређује правни положај привредних друштава након спроведеног јавног конкурса. Директор Друштва представља и заступа Друштво у складу са законом и одлуком о оснивању; организује рад Друштва и руководи процесом рада; води пословање друштва; одговара за законитост рада Друштва; предлаже дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја и одговоран је за његово спровођење; доставља Скупштини предлоге за израду општих циљева и предлаже посебне циљеве Друштва са кључним показатељима учинка и ризицима за остварење тих циљева на основу општих годишњих циљева које је утврдила Републичка комисија за мреже; предлаже годишњи, односно средњорочни план пословања и одговоран је за његово спровођење; предлаже финансијске извештаје; одговара за тачност финансијских извештаја Друштва; одлучује о правима, обавезама и одговорностима запослених у Друштву, у складу са законом; доноси план набавки; извршава одлуке Скупштине; обавештава Скупштину о пословању и подноси Скупштини извештај о пословању; бира представнике Друштва у скупштини друштва капитала чији је једини власник Друштво, уз сагласност Оснивача; доноси акт о организацији и систематизацији послова и друге акте Друштва; врши и друге послове одређене законом и одлуком о оснивању, који нису у надлежности Скупштине.

Увидом у Одлуку Републичке комисије за енергетске мреже бр.3/01/2024 од 26. марта 2024. године утврђено је да су од стране Републичке комисије за енергетске мреже за чланове Скупштине Друштва именовани Никола Петровић из Новог Сада, Зоран Лакићевић из Београда, Милан Ђукић из Новог Сада, Дарко Јовановић, из Београда и Далибор Шћекић из Београда, који не обављају ни једну функцију у оператору транспортног, односно преносног система.

Увидом у Изјаву број:01-01/418-2 од 24. априла 2024. године, као и увидом у извод о регистрацији привредног субјекта од 27. октобра 2023. године утврђено је да је Друштво уписано као Друштво са ограниченом одговорношћу ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА Нови Сад и да је основан и регистрован за обављање делатности ценоводни транспорт - шифра делатности 4950. У оквиру ове делатности друштво обавља транспорт и управљање транспортним системом за природни гас, као енергетску делатност од општег интереса, у складу са законом којим се уређује област енергетике, а поред обављања претежне делатности, може да обавља и све друге делатности, у складу са важећим прописима.

Увидом у Изјаву број:01-01/418-3 од 24. априла 2024. године утврђено је да у тренутку подношења захтева Друштво нема закључен уговор о поверавању делатности од општег интереса са напоменом да је чланом 64а. став 1. Закона о енергетици прописано да оператор транспортног система чији је оснивач Република Србија обавља делатност транспорта и управљања транспортним системом за природни гас као делатност од општег интереса у складу са овим законом.

Увидом у Изјаву број:01-01/418-4 од 24. априла 2024. године, као и увидом у годишњи финансијски извештај за 2023. годину, са Билансом стања и Билансом успеха, као и Извештај о пословању ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад за 2023. годину утврђено је да Друштво

располаже са потребним финансијским средствима за обављање делатности транспорта и управљања транспортним системом природног гаса.

Увидом у Биланс стања на дан 31. децембар 2023. годину и Биланс успеха за период од 1. јануара 2023. године до 31. децембра 2023. године утврђено је да је подносилац захтева доставио захтевану финансијску документацију, чијом оценом је утврђено да је испунио финансијске услове у складу са Правилником о лиценци за обављање енергетске делатности и сертификацији („Службени гласник РС”, бр.87/15, 44/18-др. закон и 83/21).

Увидом у Изјаву број:01-01/418-5 од 24. априла 2024. године, као и Споразум о управљању транспортним системом природног гаса, планирању, финансирању и реализацији инвестиција и развоја транспортног система и закупу заведен код Друштва под бројем.01-01-2/182 од 9. маја 2024. године и код власника транспортног система природног гаса под бројем 01-01-20/171 од 9. маја 2024. године (у даљем тексту: Споразум) утврђено је следеће: овим Споразумом, власник транспортног система ЈП Србијагас Нови Сад, као власник транспортног система, даје у закуп Друштву, као закупцу транспортни систем који чини: мрежа гасовода пројектованог притиска већег од 16 бара, осим доводних гасовода; компресорске станице; блок станице; мерно-регулационе и мерне станице на свим местима испоруке са транспортног система; други енергетски објекти; друга инфраструктура неопходна за транспорт природног гаса, укључујући и лајнпак, као и остала имовина која је предмет закупа, а која је неопходна за обављања енергетске делатности транспорта и управљања транспортним системом за природни гас, чиме је испуњен услов у погледу власничких и других права на мрежи, чиме је испуњен услов за сертификацију по моделу независног оператора система. Списак ствари које чине Имовину је саставни део Споразума као његов прилог.

Увидом у Изјаву број:01-01/418/6 од 24. априла 2024. године утврђено је да Друштво у тренутку подношења захтева нема нити у Републици Србији, нити у другим земљама, за које је потребно поседовање лиценце, дозволе или другог овлашћења за обављање енергетске делатности, али да делатност транспорта и управљања транспортним системом за природни гас обавља на основу Закључка Владе 05 број:312-12308/2016-1 од 23. децембра 2016. године којим је утврђено да Јавно предузеће Србијагас Нови Сад самостално или преко друштва ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад настави да обавља делатност од општег интереса транспорт и управљање транспортним системом за природни гас у складу са Законом о енергетици до прибављања лиценце за обављање ове делатности.

Увидом у Изјаву број:01-01/418/7 од 24. априла 2024. године, као и у Одлуку о оснивању друштва с ограниченом одговорношћу ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА Нови Сад (пречишћен текст) број:01-01/119 од 19. јануара 2024. године утврђено је да је једини члан Друштва са 100% удела и једнаким процентом гласова (100%) Република Србија.

Увидом у Изјаву број:01-01/418/8 од 24. априла 2024. године утврђено је да Друштво нема чланове из трећих земаља. Друштво је једночлано друштво са ограниченом одговорношћу чији је једини члан Република Србија, а над којим контролу врши Републичка комисија за енергетске мреже.

Увидом у Изјаву број:01-01/418-9 од 24. априла 2024. године утврђено је да у тренутку давања изјаве не постоје правна лица која су под непосредном или посредном контролом Друштва.

Увидом у Изјаву број:01-01/418-10 од 24. априла 2024. године утврђено је да у тренутку давања Изјаве следећа правна лица су повезана са Друштвом индиректно и то: Јавно предузеће

Србијагас Нови Сад, Друштво са ограниченом одговорношћу ГАСТРАНС Нови Сад, Друштво с ограниченом одговорношћу ДИСТРИБУЦИЈАГАС Нови Сад, Подземно складиште гаса „БАНАТСКИ ДВОР“ друштво са ограниченом одговорношћу Нови Сад, Предузеће за изградњу гасоводних система, транспорт и промет природног гаса YUGOROSGAZ а.д. Београд, Друштво са ограниченом одговорношћу YUGOROSGAZ-TRANSPORT Ниш, Привредно друштво за дистрибуцију ЛОЗНИЦА-ГАС д.о.о. у мешовитој својини Лозница, Друштво са ограниченом одговорношћу за дистрибуцију природног гаса ГАС Бечеј и Једночлано друштво са ограниченом одговорношћу за трговину на велико ЕНЕРГОГАС ТНГ д.о.о. Београд-Нови Београд.

Увидом у Изјаву број:01-01/418-11 од 24. априла 2024. године утврђено је да имајући у виду да је једини члан друштва Република Србија, и да према Закону о енергетици само привредна друштва и предузетници могу да буду носиоци лиценце за обављање енергетских делатности, Република Србија није носилац ни једне лиценце, дозволе или другог овлашћења у погледу обављања енергетске делатности.

Увидом у Изјаву број:01-01/418-12 од 24. априла 2024. године, као и Пословник о раду Скупштине Друштва број:01-02-2/13-2 од 19. новембра 2021. године утврђено је да Друштво има акт којим је уређена организација рада органа управљања правног лица које се сертификаује.

Увидом у Изјаву број:01-01/418-13 од 24. априла 2024. године, као и у Одлуку о изменама и допунама Одлуке о оснивању друштва с ограниченом одговорношћу ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА Нови Сад утврђено је да је једини члан Друштва Република Србија, као и да је контрола над Друштвом прешла са Републике Србије, односно Владе на Републичку комисију за енергетске мреже, чији чланови су именовани Одлуком Народне скупштине Републике Србије („Службени гласник РС”, бр.92/03).

Увидом у Изјаву број:01-01/418-14 и01-01/418-15 од 24. априла 2024. године утврђено је да је у тренутку подношења захтева Друштво организовано као друштво са ограниченом одговорношћу са једнодомним управљањем: Органи Друштва су Скупштина и Директор.

Увидом у Изјаву број:01-01/418/16 од 24. априла 2024. године утврђено је да Друштво има једно лице овлашћено за заступање-Директора друштва.

Увидом у Изјаву број:01-01/418-17 од 24. априла 2024. године, као и Правилник о чувању пословне тајне и комерцијално осетљивим подацима број:01-01/1315 од 18. новембра 2021. године утврђено је да Друштво доставио акт и процедуре којим се спречава откривање поверљивих или других комерцијално осетљивих информација енергетским субјектима који се баве производњом и/или снабдевањем електричном енергијом и/или природним гасом.

Увидом у Изјаву број:01-01/418-18 од 24. априла 2024. године у погледу изјаве о запосленима који су прешли у Друштво, а обављали су послове руковођења или су били чланови органа управљања у предузећима која обављају делатност производње или снабдевања електричном енергијом или природним гасом утврђено је да ниједан од запослених у Друштву није обављао послове руковођења, нити је био члан органа управљања у предузећима која обављају делатност производње или снабдевања електричном енергијом или природним гасом у периоду од 6 месеци пре подношења захтева за сертификацију.

Увидом у Изјаву број:01-01/418-19 од 24. априла 2024. године у погледу изјаве о представницима јавне власти који имају директну или индиректну контролу над подносиоцем захтева утврђено је да је Друштво организовано као једночлано друштво са ограниченом

одговорношћу. Једини члан Друштва је члан Република Србија. Изменама Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр.62/23) контрола над Друштвом прешла је са Републике Србије, коју заступа Влада, на Републичку комисију за енергетске мреже, која као представник јавне власти врши контролу над Друштвом.

Увидом у Изјаву број:01-01/418/20 од 24. априла 2024. године у погледу изјаве о начину испуњавања одредбе о независности утврђено је да према Закону о министарствима („Службени гласник РС”, бр.128/20, 116/22 и 92/23-др. закон) Министарство рударства и енергетике је надлежно за вршење контроле над јавним предузећима које обављају делатност снабдевања природним гасом. Са друге стране, према Закону о енергетици Републичка комисија за енергетске мреже, као независан и самосталан орган је надлежна за вршење контроле над оператором транспортног система природног гаса. Наиме, Влада, преко Министарства рударства и енергетике је надлежна за ЈП Србијагас Нови Сад а Републичка комисија за енергетске мреже за ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад, чиме је испуњен услов из члана 225. Закона о енергетици у погледу независности оператора транспортног система.

Увидом у Изјаву број:01-01/418/21 од 24. априла 2024. године, као и спецификацију енергетских објеката који чине транспортни систем утврђена је спецификација енергетских објеката која је обухватила све објекте транспортног система почевши од места преузимања гаса у транспортни систем а закључно са местима испоруке гаса са транспортног система. Транспортни систем, који је у власништву Јавног предузећа Србијагас Нови Сад а на коме Друштво обавља делатност транспорта и управљања транспортним системом чини: 191 ГМРС (главна мерно регулациона станица), челични гасоводи са пратећом опремом, укупне дужине 2.603км и компресорска станица у Батајници.

Увидом у Изјаву број:01-01/418-22 од 24. априла 2024. године утврђено је да је Друштво потврдило да има довољан број запослених који независно обављају правне, економске, техничке и друге послове, као и послове информационих технологија, те запослене за обављање делатности транспорта и управљања транспорта природним гасом. Друштво има 217 запослених, који сви имају уговор о раду на неодређено време.

Увидом у Изјаву број:01-01/418-23 од 24. априла 2024. године утврђено је да је Друштво потврдило да има потребна финансијска, материјална и техничка средства за обављање делатности транспорта и управљања транспортним системом за природни гас.

Увидом у изјаву број:01-01/418-24 од 24. априла 2024. године утврђено је да је Друштво потврдило да ће испуњавати све обавезе предвиђене десетогодишњим планом развоја који је Друштво донело дана 20. децембра 2023. године за период 2022-2031. године, са планом инвестиција за период 2022-2024 број:01-01/1121.

Увидом у изјаву број:01-01/418-25 од 24. априла 2024. године утврђено је да је Друштво потврдило да ће енергетску делатност транспорта и управљања транспортним системом за природни гас обављати у потпуности поштујући све одредбе Закона о енергетици.

Увидом у изјаву број:01-01/418-26 од 24. априла 2024. године утврђено је да је Друштво потврдило да ће сарађивати са ЈП Србијагасом Нови Сад као власником транспортног система и размењивати информације неопходне за обављање енергетске делатности транспорта и управљања транспортним системом за природни гас у потпуности у складу са Законом о енергетици и Правилником о чувању пословне тајне и комерцијално осетљивих података.

Увидом у изјаву број:01-01/418-27 од 24. априла 2024. године утврђено је да је Друштво потврдило да је са ЈП Србијагасом Нови Сад, као власником транспортног система, закључио

Споразум који уређује, поред осталог и обавезу ЈП Србијас Нови Сад да финансира инвестиције у транспортни систем који је предмет Споразума. Предметним Споразумом власник транспортног система се обавезује да финансира инвестиције које су предвиђене десетогодишњим планом развоја Друштва, у складу са прописима и на начин на који се у најмањој могућој мери омета у коришћењу имовином. У случају ванредних интервенција које се могу сматрати инвестицијама, власник ће исте предузети без одлагања и о предузетим активностима ће без одлагања обавестити Друштво. Власник ће благовремено унапред обавештавати Друштво о планираним активностима и трајању тих активности како би друштво могло прилагодити своје пословање планираним инвестицијама.

Увидом у изјаву број:01-01/418-28 од 24. априла 2024. године утврђено је да је Друштво потврдило да је са ЈП Србијасом Нови Сад, као власником транспортног система, закључио Споразум који уређује, поред осталог и начин измиривања обавеза транспортног система који је предмет Споразума.

Увидом у изјаву број:01-01/418-29 од 24. априла 2024. године утврђено је да је Друштво потврдило да је са ЈП Србијасом Нови Сад, као власником транспортног система, закључио Споразум који уређује, поред осталог и гаранције за финансирање развоја транспортног система који је предмет Споразума. Као средство реализације инвестиција предате су бланко соло менице, са клаузулом „без протеста“ регистрованих у складу са прописима и менична овлашћења (са важећим картоном депонованих потписа овереним у тренутку регистрације меница) до износа доспеле обавезе, т.ј. износа пројектоване вредности радова односно инвестиција из Споразума.

Увидом у изјаву број:01-01/418-30 од 24. априла 2024. године утврђено је да је једини власник Друштва са 100% учешћа Република Србија.

Увидом у изјаву број:01-01/418-31 од 24. априла 2024. године утврђено је да је Друштво потврдило да нема лица над којима врши директну или индиректну контролу .

Увидом у изјаву број:01-01/418-32 од 24. априла 2024. године утврђено је да је Друштво доставило списак свих повезаних лица.

Увидом у списе предмета утврђено је да је подносилац захтева доставио доказ о уплати републичке административне таксе у износу 14.860,00 динара за захтев за доношење одлуке о сертификацији и 148.620,00 динара за одлуку о сертификацији (Тарифни број 140а), у складу са Законом о републичким административним таксама („Службени гласник РС“; бр. 43/03... и 92/23). Уплата је извршена у корист Буџета Републике Србије – административна такса на рачун број 840-742221843-57.

Ценећи поднети захтев, целокупне списе предмета; поднету и другу документацију утврђено је да подносилац захтева испуњава услове за сертификацију по моделу независног оператора система сагласно чл.227-232. Закона о енергетици.

1.Одредбом члана 227. Закона прописано је да је независни оператор система дужан да 1) испуњава услове прописане чланом 225. став 1. Закона, 2) има запослене, финансијска, материјална и техничка средства неопходна за обављање делатности транспорта природног гаса, 3) придржава се десетогодишњег плана развоја транспортног система и 4)обавља делатност транспорта и управљања транспортним системом у складу са Законом.

Чланом 225. Закона прописано је да независност оператора транспортног система остварује се на начин да исто лице или лица нису овлашћена да:

1) директно или индиректно управљају субјектима који обављају делатност производње или снабдевања и истовремено директно или индиректно управљају или имају било која друга права над оператором транспортног, односно преносног система или транспортним, односно преносним системом;

2) директно или индиректно управљају над оператором транспортног, односно преносног система или транспортним, односно преносним системом и истовремено директно или индиректно управљају или имају било која друга права над субјектима који обављају делатност производње или снабдевања;

3) именују чланове надзорног одбора или друге органе управљања, као и законске заступнике оператора транспортног, односно преносног система и истовремено директно или индиректно управљају или имају било која друга права над субјектима који обављају делатност производње или снабдевања;

4) истовремено буду чланови надзорног одбора или других органа управљања, или законски заступници оператора транспортног, односно преносног система и субјеката који обављају делатности производње или снабдевања.

Одредбе става 1. тач. 1), 2) и 3) овог члана посебно се односе на:

1) право гласа;

2) право именовања чланова надзорног одбора или других органа управљања или законских заступника;

3) има већински удео у друштву.

1.1. Оцена услова у погледу независности ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад

ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад је основан Одлуком о изменама и допунама Одлуке о оснивању друштва с ограниченом одговорношћу ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА Нови Сад (пречишћен текст) број:01-01/119 од 19. јануара 2024. године чиме је извршено потпуно правно и власничко раздвајање од Јавног предузећа Србијагас д.о.о. Нови Сад, у оквиру кога је пословало као део вертикално интегрисано предузеће. Наиме, изменама и допунама Закона о енергетици из 2023. године основана је Републичка комисија за енергетске мреже, као независан и самосталан орган надлежна за вршење контроле над оператором транспортног система природног гаса. Сагласно томе, Влада, преко Министарства рударства и енергетике је надлежна за ЈП Србијагас Нови Сад а Републичка комисија за енергетске мреже за ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад, чиме је испуњен услов из члана 225. Закона о енергетици у погледу независности оператора транспортног система.

1.2. Оцена услова у погледу запослених, финансијских, материјалних и техничких услова неопходних за обављање делатности транспорта природног гаса

Увидом у квалификациону структуру запослених утврђено је да ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад има довољан број запослених који су оспособљени за обављање послова транспорта и управљања транспортним системом за природни гас. Из достављене документације је утврђено да таква структура омогућава несметано обављање делатности оператора транспортног система.

На основу Извештаја независног ревизора и финансијског извештаја за 2023. годину утврђено је да ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад има финансијска средства потребна за обављање делатности транспорта и управљања транспортним системом природног гаса.

На основу оцене Споразума о управљању транспортним системом природног гаса, планирању, финансирању и реализацији инвестиција и развоја транспортног система, закљученог са

ЈП Србијагас Нови Сад, као власником транспортног система, Спецификације енергетских објеката и Извештаја независног ревизора за 2023. годину оцењено је да ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад има материјална и техничка средства неопходна за обављање делатности транспорта и управљање транспортним системом за природни гас.

1.3. Десетогодишњи план развоја

Одредбом члана 250. Закона прописано је да је оператор транспортног система дужан да сваке године поднесе Агенцији на сагласност десетогодишњи план развоја транспортног система базиран на прогнозираним потребама за природним гасом и консултацијама са свим заинтересованим странама. ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад је сагласно наведеној одредби Закона дана 20. децембра 2023. године донео План развоја транспортног гасоводног система ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад за период 2022-2031. године, са планом инвестиција за период 2022-2024 број:01-01/1121. На наведени план Агенција за енергетику Републике Србије је дала сагласност Одлуком број:113/2023-Д-01/7 од 21. децембра 2023. године, након обављених консултација са постојећим и потенцијалним корисницима система, сагласно члану 251. Закона о енергетици. Агенција је Законом овлашћена да прати и оцењује реализацију десетогодишњег плана развоја транспортног система, а у случају да оператор транспортног система не реализује инвестицију коју је требало да реализује у року од три године у складу са планом из члана 250. Закона, осим ако су у питању разлози ван његове контроле, Агенција је овлашћена да предузме мере да би осигурала реализацију планираних инвестиција ако су те инвестиције још увек неопходне на основу најновијег десетогодишњег плана развоја, и то: 1) да затражи од оператора транспортног система реализацију предметне инвестиције; 2) да организује тендерску процедуру за избор најповољнијег инвеститора заинтересованог за предметну инвестицију, 3) да обавезе оператора транспортног система да прихвати повећање капитала ради финансирања неопходне инвестиције и да дозволи независном инвеститору да учествује у том капиталу (члан 252. Закона).

1.4. Обављање делатности транспорта и управљања транспортним системом у складу са Законом

ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад делатност транспорта и управљања транспортним системом обавља на основу Закључка Владе 05 број:312-12308/2016-1 од 23. децембра 2016. године којим је утврђено да Јавно предузеће Србијагас Нови Сад самостално или преко друштва ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад настави да обавља делатност од општег интереса транспорт и управљање транспортним системом за природни гас у складу са Законом о енергетици до прибављања лиценце за обављање ове делатности. Након доношења одлуке о сертификацији (члан 239. Закона-пре него што неко правно лице добије лиценцу и тиме буде одређено за оператора транспортног система, мора бити сертифициковано у складу са Законом) створиће се услови за подношење захтева и издавања лиценце за обављање ове енергетске делатности ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад.

Оператор транспортног система природног гаса је сагласно члану 248. Закона дужан да донесе правила о раду транспортног система, на која сагласност даје Агенција за енергетику Републике Србије. Израда наведених правила је у току и очекује се њихово доношење.

2. Одредбом члана 228. Закона прописано је да је независни оператор транспорта дужан да 1) одобрава и наплаћује приступ треће стране систему складу са Законом, 2) управља, одржава и развија транспортни систем и 3) планира инвестиције тако да обезбеди дугорочну способност транспортног система да испуни рационалне захтеве за транспортни систем.

2.1. ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад цену приступа систему за транспорт природног гаса наплаћује у складу са Одлуком о цени приступа систему за транспорт природног гаса

број:01-02-2/8-1 од 15. јула 2022. године, на коју је Агенција за енергетику Републике Србије дала сагласност Одлуком број:477/2022-Д-02/1 од 21. јула 2022. године.

2.2. Споразум о управљању транспортним системом природног гаса, планирању, финансирању и реализацији инвестиција и развоја транспортног система и закупу ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад, као купац транспортног система на коме ће обављати делатност се обавезао да о свом трошку: управља, развија и одржава имовину у складу са важећим прописима, техничким стандардима и пажњом доброг привредника, да имовину одржава у исправном и функционалном стању.

2.3. Тачком 8. наведеног споразума ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад се обавезао да планира инвестиције тако да обезбеди дугорочну способност транспортног система да испуни рационалне захтеве за транспортом природног гаса.

Приликом оцене поднетог захтева, узело се у обзир и да је ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад донео Програм недискриминаторног понашања број 01-01/466 од 9. маја 2024. године на који је Агенција дала сагласност својим актом број:263/2024-Д-03/3 од 16. маја 2024. године, као и да је донело Одлуку о условима за именовање, трајање мандата, обезбеђење независности и разрешење лица задуженог за праћење програма за обезбеђивање недискриминаторног понашања број:01-01/467 од 9. маја 2024. године на коју је Агенција дала сагласност својим актом број:263/2024-Д-03/2 од 16. маја 2024. године. Одлуком Савета Агенције број:309/2024-Д-03/3 од 18. јула 2024. године ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад је дата претходна сагласност да именује Лице задужено за праћење Програма недискриминаторног понашања, чиме су испуњени услови за сертификацију у погледу доношења ових аката.

III Образложење у вези са мишљењем Секретаријата енергетске заједнице

Сагласно члану 241. став 3. Закона актом ове Агенције број: 311.01-1/2024-С-1 од 25. јула 2024. године Одлука Агенције о сертификацији ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад од 25. јула 2024. године (у даљем тексту: Одлука) је достављена надлежном телу сагласно обавезама које произилазе из потврђених међународних уговора, ради давања мишљења.

Надлежно тело сагласно обавезама које произилазе из потврђених међународних уговора је тело одређено Уговором и Одлукама Министарског савета Енергетске заједнице до приступања Републике Србије Европској унији тј. Секретаријат енергетске заједнице (у даљем тексту: Секретаријат).

Секретаријат је актом од 22. новембра 2024. године доставио мишљење број: 3/24 од 21. новембра 2024. године на Одлуку Агенције за енергетику Републике Србије број:311.01-1/2024-С-1 од 25. јула 2024.године којом се ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад издаје сертификат као независном оператору система (у даљем тексту: Мишљење).

Одредбом члана 241. став 7. Закона је прописано да у случају када коначна одлука Агенција одступа од мишљења надлежног тела сагласно обавезама које произилазе из потврђених међународних уговора, Агенција ће заједно са одлуком и мишљењем Секретаријата објавити и образложење за такву одлуку.

У Мишљењу Секретаријат је истакао да, да би се у потпуности испунили захтеви за сертификацију по моделу независног оператора система потребно је да се реше случајеви неусаглашености кроз следеће активности:

1. Скупштина ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад мора именовати генералног директора у складу са Законом о енергетици и Законом који регулише статус привредних субјеката;

2. ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад мора усвојити и применити своја правила транспорта, нарочито применом и објављивањем недискриминаторских, транспарентних механизма за расподелу капацитета;

3. ЈП Србијагас Нови Сад мора завршити процес регистрације целокупне своје имовине за транспорт;

4. ЈП Србијагас Нови Сад мора бити правно и функционално одвојен тако што ће пренети власништво над мрежом за транспорт природног гаса на друго правно лице који је функционално одвојено унутар групе ЈП Србијагас Нови Сад;

5. ЈП Србијагас Нови Сад мора израдити и усвојити програм усклађености као власник система;

6. ЈП Србијагас Нови Сад мора обезбедити финансијске гаранције за развој система транспорта;

7. Уговор о закупу мора садржати клаузулу која обезбеђује покриће одговорности која се односи на имовину мреже од стране власника система;

8. У коначној одлуци о сертификацији, Агенција за енергетику Републике Србије треба да објасни како ће осигурати усклађеност са чланом 41(3) Директиве о гасу.

Како су наведеним мишљењем успостављене додатне обавезе за подносиоца захтева, власника мреже, Агенцију за енергетику Републике Србије, као и Министарство рударства и енергетике извршено је више консултација и одржано више састанака све у циљу предузимања неопходних активности на испуњењу свих постављених услова.

Разматрајући закључке достављеног мишљења Секретаријата енергетске заједнице, у наставку се дају анализе и образложење активности које су довеле до испуњавања захтева по свакој тачки датог закључака појединачно, и то:

1. У мишљењу Секретаријат истиче да је вршилац дужности генералног директора ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад Зоран Јовчић којег је именovala Влада Републике Србије Одлуком у новембру 2022. године. Секретаријат напомиње да је тренутни вршилац дужности генералног директора именован од стране Владе Србије, а не од стране Скупштине ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад, како је то предвиђено Законом о енергетици и Законом који регулише статус привредних субјеката. Наиме, вршилац дужности генералног директора је именован 2022. године, пре него што је Комисија формирана и њена улога утврђена Законом о енергетици. Именовање генералног директора од стране Владе доводи у питање сврху Комисије, која је управо и установљена како би се прекинуо ланац контроле Владе Србије над ОТС-има, чиме се угрожава независност ОТС-а у односу на Владу и Министарство. С обзиром на то, како би се обезбедила усклађеност ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад са чланом 14(2)(а) Директиве о гасу, Скупштина мора именовати генералног директора ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад.

Док је државно предузеће ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад под контролом Комисије која је подређена Скупштини Србије, главне државне компаније које квази-монополизирају електроенергетски и гасни сектор, ЕПС и Србијагас, су под контролом Министарства. Секретаријат поново наглашава у том контексту да, како би се у потпуности остварио циљ члана 9(1)(б)-(д)

Директиве о гасу – спречавање потенцијалних и стварних сукоба интереса, мора се обезбедити одвајање контроле између јавног органа који контролише ОТС и било ког другог јавног органа који контролише активности производње и снабдевања. De jure и de facto независност између два јавна тела која имају задатак да врше контролу над државним предузећима мора бити успостављена.

Одвајање власти је утврђено чланом 4. Устава Србије. Односи између правосудне, законодавне и извршне власти засновани су на строгој одвојености, равнотежи власти и међусобној контроли. Иако су Европска комисија и Секретаријат прихватили да тело које контролише активности транспорта и тело које контролише активности снабдевања и производње могу бити део извршне власти, под условом да се примене одређени безбедносни механизми, у овом случају Комисија је под контролом законодавца, док је Министарство део извршне власти. Овај систем не само да обезбеђује дубље одвајање контроле и избегавање мешања између две институције, већ може пружити и одређени ниво надзора између два тела, Комисије и Министарства, што ће подстаћи ефикасност.

Стога, чињеница да ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад на крају контролише законодавно тело, а државне интересе у области снабдевања и производње енергије контролише извршна власт, испуњава, према мишљењу Секретаријата, захтев о раздвајању контроле утврђен у члану 9(1)(б), (ц) и (д) Директиве о гасу. Међутим, да би се у потпуности испунио захтев о одвајању контроле, потребно је да Скупштина ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о именује генералног директора у складу са Законом о енергетици и Законом о привредним друштвима.

С тим у вези поступајући по овој тачки из мишљења Секретаријата, Скупштина ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад (чије чланове је именovala Републичка комисија за енергетске мреже), је донела Одлуку о спровођењу јавног конкурса за избор директора број 01-02-2/45-1 од 31. јануара 2025. године и по спроведеном јавном конкурсy донела Одлуку о именовању директора ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад број:01-02-2/48-1 од 10. марта 2025. године којом се за директора именује Зоран Јовчић.

На овај начин поступљено је по мишљењу Секретаријата и испуњена је тачка 1. мишљења која се односи на избор директора.

2. У мишљењу Секретаријат истиче да је свестан да ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о не испуњава све задатке ОТС-а. На пример, иако је Србија транспоновала мрежна правила (балансирање, механизме за расподелу капацитета, правила интероперабилности и размене података, хармонизоване структуре тарифе за транспорт, процедуре за управљање загушењем) још 2022. године, ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о још увек није ускладио своја правила са мрежним правилима, нити их је имплементирао. Ово је нарочито видљиво због ограничења приступа трећих страна на улазној тачки Хоргош, која је предмет поступка решавања спорова од 2017. године. Такође, тиме што не објављује и не примењује недискриминаторских и транспарентних механизма за расподелу капацитета, ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о не испуњава један од својих основних задатака, расподелу капацитета.

С тим у вези указује се да је по доношењу прелиминарне одлуке Савет Агенције за енергетику Републике Србије на 318. седници одржаној 30. јануара 2025. године донео Одлуку број:328/2023-Д-01/13 којом се даје сагласност на Правила о раду транспортног система за природни гас ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад број:01-02-2/44-1.

Такође на истој седници Савет Агенције за енергетику Републике Србије донео је одлуку о давању сагласности на Извештај ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови о утврђивању и примени

привремених мера, којима се уређује примена привремених мера балансирања система у складу са Уредбом о мрежним правилима за балансирање транспортног система за природни гас („Службени гласник РС”, број 112/22).

На овај начин поступљено је по мишљењу Секретаријата и испуњена је тачка 2. мишљења која се односи на имплементацију мрежних правила.

3. ЈП Србијасгаз Нови Сад мора завршити процес регистрације целокупне своје имовине за транспорт.

У мишљењу Секретаријат истиче да према члану 417. Закона о енергетици, ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови је стекао власништво над инфраструктуром за транспорт гаса на датум који следи након ступања на снагу Закона о енергетици, 30. децембра 2014. године. Ова одредба представља јасну и недвосмислену основу за власништво власника транспортног система над транспортном имовином као ствар принципа. Члан 418. Закона о енергетици даље прописује да српски јавни регистар обради регистрацију гасне транспортне инфраструктуре на захтев власника. Ипак, у Уговору о закупу, обе стране потврђују и слажу се да давалац закупа (Србијасгаз) није регистрован као власник система за транспорт природног гаса у српском јавном регистру (како то захтева Закон о енергетици), већ да је процес регистрације његовог права власништва над имовином у току. Секретаријат је упознат са тим да је процес регистрације у току, и да су већ неки транспортни објекти укључени у српски јавни регистар као власништво Србијасгаса. Ипак, да би се обезбедило да ОТС има потребне физичке ресурсе, процес регистрације свих имовина мора бити завршен.

С тим у вези указује се да је по доношењу прелиминарне одлуке актом ове Агенције број:311.01-1/2024-С-1 затражено од власника транспортног система ЈП Србијасгаз Нови Сад да достави све употребне дозволе и решења о упису права својине на непокретностима које чине транспортни систем природног гаса.

Поступајући по наведеном позиву ЈП Србијасгаз Нови Сад је доставио употребне дозволе за укупно 525 непокретности-енергетских објеката (од укупно 582 који чине транспортни систем), што чини 90% транспортног система природног гаса. Такође доставио је и 153 решења о упису у одговарајући катастар што чини 26% објеката који су уписани у катастар, са напоменом да је за све објекте који чине транспортни систем природног гаса поднет захтев за упис у катастар који се спроводи сагласно Закону о поступку уписа у катастар непокретности и катастар инфраструктуре („Службени гласник РС”, бр.41/18, 95/18, 31/19, 15/20 и 92/23).

На овај начин поступљено је по мишљењу Секретаријата и испуњена је тачка 3. мишљења која се односи на право својине на објектима који чине транспортни систем природног гаса. Иако није извршен упис права својине на целокупној мрежи ЈП Србијасгаз Нови Сад у катастар непокретности, извесно је да ће то бити учињено с обзиром да су поднети захтеви за упис свих објеката који чине транспортни систем, у већини прибављене употребне дозволе, а што је законски услов за упис. На динамику уписа од стране надлежног органа ЈП Србијасгаз Нови Сад, нема утицаја.

4. ЈП Србијасгаз Нови Сад мора бити правно и функционално одвојен тако што ће пренети власништво над мрежом за транспорт природног гаса на друго правно лице који је функционално одвојено унутар групе Србијасгаз;

У свом мишљењу Секретаријат истиче да члан 15 Директиве о гасу захтева правно и функционално одвајање власника система за транспорт. Европска комисија разматрала је правно и функционално одвајање у Радној документацији у вези са раздвајањем оператора дистрибуционог система. Примена истог размишљања за власника система у оквиру ISO модела подразумева да правно одвајање захтева да мрежа буде у власништву предузећа које је одвојено од других активности које нису повезане са транспортом, дистрибуцијом и складиштењем, те да оно буде одговорно за све одлуке додељене власнику система за транспорт према Директиви о гасу. Ово ново предузеће може остати део интегрисаног енергетског предузећа (VIU), под условом да буде функционално одвојено, тј. независно у погледу своје организације и доношења одлука од других активности које нису повезане са транспортом.

Члан 15(2) Директиве о гасу поставља следеће минималне критеријуме:

-особе одговорне за управљање власником система за транспорт не смеју учествовати у организацији интегрисаног енергетског предузећа које је одговорно, директно или индиректно, за свакодневно управљање производњом и снабдевањем природним гасом;

-одговарајуће мере морају бити предузете како би се осигурало да професионални интереси особа одговорних за управљање власником система за транспорт буду узети у обзир на начин који им омогућава да делују независно;

-Власник система за транспорт треба да успостави програм усклађености, који дефинише мере које су предузете како би се осигурало да дискриминаторско понашање буде искључено и како би се осигурала адекватна контрола његовог поштовања.

Чланови 15(1) и (2) Директиве о гасу односе се на власнике система за транспорт који су део интегрисаног енергетског предузећа (VIU), како је дефинисано у члану 2(20) Директиве о гасу.

Власник гасне транспортне мреже којом управља ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад, Србијагас, има монопол на српском тржишту велепродаје гаса (такође и у вези са велепродајним снабдевањем јавних снабдевача и резервних снабдевача) и такође је доминантан играч на малопродајном тржишту гаса, и стога је оно интегрисано енергетско предузеће (VIU) у складу са дефиницијом садржаном у члану 2(20) Директиве о гасу.

Снабдевање природним гасом од стране Србијагаса, који је уједно и власник система за транспорт, не испуњава захтев за правно раздвајање предвиђено чланом 15(1) Директиве о гасу. Како би се обезбедило испуњавање услова постављених у тој одредби, власништво над гасном транспортном мрежом требало би да се пренесе са Србијагаса на други правни субјект, који би био део исте групације предузећа, али функционално одвојен. Ово би захтевало не само корпоративне, већ и законодавне промене, јер је власништво Србијагаса над транспортном мрежом утврђено Законом о енергетици. Ако Србијагас остане власник система за транспорт гаса којим управља ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад, Србијагас би морао да престане са обављањем делатности снабдевања гасом како би обезбедило усклађеност са члановима 15(1) и (2) Директиве о гасу.

Ради испуњава овог услова, по доношењу прелиминарне одлуке, Влада Републике Србије донела је Закључак 05 број:023-227/2025-1 од 16. јануара 2025. године којим се тачком 1. прихвата Извештај о спроведеним активностима у циљу сертификације ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад а тачком 2. да ће ЈП Србијагас Нови Сад да правно и функционално раздвоји власништво над мрежом за транспорт природног гаса од енергетске делатности снабдевања природним гасом до 15. фебруара 2025. године.

Поступајући по Закључку Владе ЈП Србијагас Нови Сад актом број: 01-01/896 од 19. марта 2025. године обавестио је Агенцију за енергетику Републике Србије да је у циљу потпуног раздвајања власништва над мрежом за транспорт природног гаса, а имајући у виду комплексност и

обим правних радњи које су извршене и које предстоје ангажовао адвокатску канцеларију Јанковић, Поповић и Митић, са дугогодишњим искуством у тој области. Такође, поводом финализације датог посла, ангажована је и консултантска кућа КПМГ, која је припремила гантограм активности, а којим се предвиђа завршетак свих анализа и активности до краја септембра 2025. године. Наведено је да се ради о обимном послу, који обухвата сагледавање могућих модела раздвајања и услова (правних, економских, кадровских и итд.) као основа за формирање и презентацију модела раздвајања власништва над мрежом за транспорт природног гаса од енергетске делатности снабдевања природним гасом, као и даљег функционисања ЈП Србијас Нови Сад. Након доставе предложених модела, органи ЈП Србијас Нови Сад ће изабрати модел и у реалном року који не може бити краћи од 6 месеци предузети активности на реализацији раздвајања власништва над мрежом за транспорт природног гаса од енергетске делатности снабдевања природним гасом. Надаље је наведено да ЈП Србијас Нови Сад као национална гасна компанија обавља делатност од општег интереса, обезбеђујући стабилност транспортног и дистрибутивног система и сигурност снабдевања природним гасом на целој територији Републике Србије, стога је процес реорганизације, раздвајања власништва и других неопходних радњи потребно спроводити на адекватан начин уз стварање реалних основа за оптимално функционисање и будуће пословање како ЈП Србијас Нови Сад, тако и ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад и „Дистрибуцијагас Србија“, а у циљу минимизације негативних последица овог процеса. Будући да ЈП Србијас Нови Сад озбиљно и одговорно приступа датом процесу, даље активности на припреми и реализацији су у току. Имајући у виду да завршетак послова у погледу правног раздвајања власништва представља процес који обухвата обимне активности, анализе, усаглашавања, стварање адекватних услова и вршење комплексних измена и прилагођавања у различитим доменима пословања, уз доношење потребних интерних аката, ЈП Србијас Нови Сад сматра да је предузело све неопходне мере и активности у складу са могућностима и објективним условима, а који представљају основ за доношење позитивне коначне одлуке о сертификацији.

На основу напред изнетог, иако су активности на раздвајању започете и изражена озбиљна спремност ЈП Србијас Нови Сад да се процес оконча, по овој тачки мишљења Секретаријата није поступљено у целости. Међутим, како је ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад, као подносилац захтева за сертификацију испунио све Законом прописане услове за сертификацију и захтеве из мишљења Секретаријата, налазимо да би уз давање додатног рока за испуњење услова власнику транспортног система негативне последице по ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад биле ублажене. Посебно што је власник транспортног система започео активности на реализацији раздвајања власништва над транспортном мрежом а који процес захтева одређено време. С друге стране сагласно чл. 242. став 2. Закона о енергетици Агенција је дужна да прати и покреће нови поступак сертификације у случајевима прописаним законом, тако да у случају да у датом року не буде поступљено може покренути нови поступак сертификације, ради поновне процене испуњености услова.

5. ЈП Србијас Нови Сад мора израдити и усвојити програм усклађености као власник система.

У свом мишљењу Секретаријат истиче да није упознат са тим да ли је ЈП Србијас Нови Сад већ израдио програм усклађености који дефинише мере које су предузете како би се искључило дискриминаторско понашање, нити да ли је обезбедила адекватно праћење истог.

С тим у вези указује се да је директор Јавног предузећа „Србијас“ Нови Сад дана 12. марта 2025. године донео Програм за обезбеђивање недискриминаторног понашања број:01-01/775 на

који је Савет Агенције за енергетику Републике Србије дао сагласност на 324. седници од 13. марта 2025. године, Одлука број:50/2025-д-03/4.

На овај начин поступљено је по мишљењу Секретаријата и испуњена је тачка 5. мишљења која се односи на обавезу доношења програма усклађености од стране ЈП Србијагас Нови Сад, као власника транспортног система.

6.ЈП Србијагас Нови Сад мора обезбедити финансијске гаранције за развој система транспорта.

У свом мишљењу Секретаријат истиче да што се тиче обезбеђивања гаранције за финансирање развоја система за транспорт, Секретаријат примећује да су оне обезбеђене претходним уговором о закупу између Србијагаса и ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад датираним на 1. октобар 2021. Није јасно да ли је овај уговор из 2021. године замењен уговором из 2024. године, или да ли се одређене одредбе (укључујући ону о гаранцијама) и даље примењују.

С тим у вези указује се да је чланом 8. Споразума о управљању транспортним системом природног гаса, планирању, финансирању и реализацији инвестиција и развоја транспортног система и закупу прописано да се закуподавац обавезује да финансира инвестиције које су предвиђене десетогодишњим планом развоја ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад или да да сагласност да инвестиције финансира нека друга заинтересована страна укључујући и независног оператора система, а чланом 9. истог Споразума да је Закуподавац као средство обезбеђења реализације инвестиције из члана 8. Споразума предао бланко соло меницу, са клаузулом „без протеста“.

На овај начин поступљено је по мишљењу Секретаријата и испуњена је тачка 6. мишљења која се односи на обавезу обезбеђивања финансијских гаранција од стране ЈП Србијагаса Нови Сад, као власника транспортног система.

7.Уговор о закупу мора садржати клаузулу која обезбеђује покриће одговорности која се односи на имовину мреже од стране власника система.

У свом мишљењу Секретаријат истиче да уговор о закупу не укључује специфичну клаузулу која предвиђа покриће одговорности која се односи на имовину мреже од стране власника система. Према моделу ISO-а, власник система мора покрити одговорност за стање мреже, али не и за управљање мрежом

С тим у вези поступајући по примедби датој у мишљењу Секретаријата, ЈП Србијагас Нови Сад и ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад закључили су Анех број 1 Споразума о управљању транспортним системом природног гаса, планирању, финансирању и реализацији инвестиција и развоја транспортног система који је заведен код ЈП Србијагас Нови Сад дана 5. марта 2025. године под бројем 01-01-20/92 и код ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад дана 5. марта 2025. године под бројем 01-01-1/88 а којом се уређује одговорност власника транспортног система у вези са имовином транспортног система природног гаса.

На овај начин поступљено је по мишљењу Секретаријата и испуњена је тачка 7. мишљења којом се обезбеђује покриће одговорности која се односи на имовину мреже од стране власника транспортног система.

8. У коначној одлуци о сертификацији, АЕРС треба да објасни како ће осигурати усклађеност са чланом 41(3) Директиве о гасу.

У свом мишљењу Секретаријат истиче да законодавство Енергетске заједнице садржи додатна овлашћења националног регулаторног тела у случају именовања ISO -а, с обзиром на то да, када је VIU (посебно државно предузеће) одговорно за више нивоа у области енергетике, потребан је додатни ниво специјализованог надзора. Члан 41(3) Директиве о гасу предвиђа неколико специфичних дужности за регулаторна тела када је именован ISO. Ове дужности су додатак дужностима које регулаторна тела генерално имају у контексту поступка сертификације. Оне обухватају:

-праћење усклађености власника система за транспорт са његовим обавезама према члану 14 Директиве о гасу и издавање казни за неусклађеност (члан 41(3)(а));

-праћење односа и комуникације између власника система за транспорт и ISO-а, а посебно одобравање уговора и деловање као ауторитет за решавање спорова између власника система за транспорт и ISO-а (члан 41(3)(б));

-за први десетогодишњи план развоја мреже, одобравање планирања инвестиција и вишегодишњег плана развоја мреже који ISO представља сваке године (члан 41(3)(ц));

-обезбеђивање да тарифе за приступ мрежи које ISO прикупља укључују накнаду за власника мреже или власнике мреже, што омогућава адекватну накнаду за имовину мреже и било која нова улагања која се у њој врше, под условом да су та улагања економски и ефикасно настала (члан 41(3)(д));

-овлашћења за спровођење инспекција, укључујући ненајављене инспекције, у просторијама ISO-а (члан 41(3)(е)).

Секретаријат констатује да Закон о енергетици Републике Србије не укључује никаква проширена надзорна овлашћења за АЕРС у случају када би ISO био именован и сертификован. Према члану 57(3) Закона о енергетици, АЕРС мора пратити усклађеност свих енергетских субјеката са њиховим одговарајућим обавезама према закону, што се може протумачити као усклађеност са чланом 41(3)(а) Закона о енергетици. Међутим, када је у питању овлашћење за изрицање казни због неусклађености, АЕРС може само издати упозорење, изрећи неку нефискалну меру или упутити случај пред национални суд. Иако ово није предмет овог мишљења, Секретаријат позива Републику Србију да у потпуности транспонује члан 41(3) Директиве о гасу. До тада, Секретаријат тражи да АЕРС, у коначној одлуци о сертификацији, објасни како ће осигурати усклађеност са овом одредбом.

С тим у вези указује се да је најновијим изменама и допунама Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 94/24), које су ступиле на снагу 6. децембра 2024. године након прибављања мишљења Секретаријата на прелиминарни одлуку о сертификацији због чега Секретаријат исте није имао на увиду приликом давања свог мишљења, Агенција додатно овлашћена да може, у оквиру своје надлежности, због неизвршења обавеза изрећи: опомену, упозорење, новчану казну, налог физичком или правном лицу да успостави законитости пословања и/или престане и не понавља свако поступање из ког произилази незаконитост или неправилност и привремену забрану, односно за понављање и озбиљне незаконитости, трајну забрану вршења руководећих функција члану органа управе или другом одговорном физичком лицу у енергетском субјекту или покрене одговарајући поступак пред надлежним судом.

На овај начин Агенцији су дата широка овлашћења у праћењу оператора система и контроле законитости њиховог рада, а што се тиче изрицања новчаних казни, сагласно чл.391а Агенција може исту узрећи не само оператору система већ и сваком енергетском субјекту који не раздвоји рачуне у складу са законом и обавља енергетску делатност без лиценце.

У том смислу Агенција ће вршити мониторинг и над понашањем власника мреже у конкретном случају и за уочене незаконисти и неправилности изрицати мере у складу са Законом.

Такође, сагласно члану 54. Закона о енергетици Агенција је дужна да у складу са својим делокругом рада 1) у случају спора између енергетских субјеката и између енергетског субјекта и корисника система, пружи странкама у спору стручну помоћ и све податке којима располаже у циљу припреме документације потребне за поступак посредовања и 2) разматра и поступа, по поднесцима физичких и правних лица у вези са неизвршењем обавеза оператора система, снабдевача на велико електричном енергијом и природним гасом, снабдевача електричном енергијом, агрегатора, снабдевача природним гасом и јавног снабдевача природним гасом.

У вези са овим овлашћењима Агенција може пратити комуникацију између власника система за транспорт и независног оператора система и деловати као помагач и посредник, односно ауторитет у случају спора како би се спор решио на најбољи могући начин.

Што се тиче планова развоја мреже и инвестиционих планова, сагласно Закону о енергетици, оператор система је дужан да сваке године поднесе Агенцији на сагласност десетогодишњи план развоја мреже усаглашен са плановима рада осталих оператора система и да тај план садржи све инвестиције које ће се реализовати у наредне три године. Када је оператор система сертифициван као независни оператор система, онда власник система финансира инвестиције које су предвиђене десетогодишњим плановима развоја или даје сагласност да инвестиције финансира нека друга заинтересована страна укључујући и самог независног оператора система. Овакве и сличне финансијске аранжмане између независног оператора система и власника мреже одобрава сагласно Закону, Агенција која на тај начин прати и одобрава инвестиције у мрежу.

Сагласно Закону независни оператор система утврђује и наплаћује приступ треће стране систему, а укључивање трошкова закупа мреже у цену, прати Агенција кроз контролу структуре тарифа односно цена приступа систему, приликом давања сагласности на исте. Приликом контроле да ли су цене приступа израчунате у складу са методологијом коју доноси Агенција ће водити рачуна и да накнада за корићење мреже буде адекватна па чак кад је то економски оправдано и таква да може да подржи и развој мреже.

Што се тиче инспекцијског надзора Агенција не може да врши самостално ненајављене инспекције у просторијама независног оператора система, али може да то затражи од надлежних инспекцијских органа. С друге стране, сагласно Закону Агенција може извршити увид у пословне рачуне и књиговодствену евиденцију енергетског субјекта који је дужан да јој омогући приступ и увид у одговарајуће податке (члан 57. став 2. Закона). На основу свега напред изнетог указује се да иако Закон о енергетици Републике Србије не укључује никаква проширена надзорна овлашћења за Агенцију Агенција, сагласно законским овлашћењима може да прати поступање и ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад и ЈП Србијас Гас Нови Сад, као власника транспортног система и с тим у вези предузима одговарајуће мере и санкције на начин како је то последњим изменама и допунама Закона прописано, што ће Агенција за енергетику и чинити у процесу праћења испуњености услова за сертификацију.

IV КОНАЧНА ОДЛУКА О СЕРТИФИКАЦИЈИ ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад

Одредбом члана 241. став 5. Закона о енергетици прописано је да ће Агенција у року од четири месеца од пријема мишљења надлежног тела сагласно обавезама које произилазе из потврђених међународних уговора, донети коначну одлуку о сертификацији оператора транспортног система, узимајући у обзир то мишљење.

Након доношења прелиминарне одлуке, оценом целокупне документације а узимајући у обзир мишљење Секретаријата енергетске заједнице, као и да је након доношења прелиминарне одлуке поступљено по мишљењу Секретаријата и то:

1. да је Директор ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад именован од стране Скупштине Друштва (чије чланове је именovala Републичка комисија за енергетске мреже);

2. да је ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад донео Правила о раду транспортног система за природни гас Сад број:01-02-2/44-1, на која је Савет Агенције за енергетику Републике Србије на 318. седници одржаној 30.јануара 2025. године дао сагласност Одлуком број:328/2023-Д-01/13, као и да је на истој седници Савет Агенције за енергетику Републике Србије донео Одлуку о давању сагласности на Извештај ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад о утврђивању и примени привремених мера, којима се уређује примена привремених мера балансирања система у складу са Уребом о мрежним правилима за балансирање транспортног система за природни гас („Службени гласник РС”, број 112/22);

3. да су предузете активности за упис права својине на објектима који чине транспортни систем;

4. да су започете активности у погледу раздвајања власништва над транспортним системом од енергетске делатности снабдевања природним гасом,

5. да је ЈП Србијагас Нови Сад донео Програм за обезбеђивање недискриминаторног понашања број:01-01/775 од 12. марта 2025. године, на који је Савет Агенције за енергетику Републике Србије дао сагласност Одлуком број:50/2025-Д-03/4 од 13. марта 2025. године;

6. да су ЈП Србијагас Нови Сад и ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад закључили Анех број 1 Споразума о управљању транспортним системом природног гаса, планирању, финансирању и реализацији инвестиција и развоја транспортног система који је заведен код ЈП Србијагас Нови Сад дана 5. марта 2025. године под бројем 01-01-20/92 и код ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад дана 5. марта 2025. године под бројем 01-01-1/88 а којом се уређује одговорност власника транспортног система у вези са имовином трнспортног система природног гаса,

7. да Агенција има овлашћење за поступање према оператору система и предузимање одређених мера сагласно законом утврђеним надлежностима,

сагласно свему наведеном, оценом свих доказа и утврђених чињеница закључено је да је ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад испунио услове за сертификацију по моделу независног оператора система, односно да испуњава услове прописане чланом 225. став 1. Закона о енергетици, има запослене, финансијска, материјална и техничка средства неопходна за обављање делатности транспорта природног гаса, да се придржава десетогодишњег плана развоја транспортног система, има правни основ (споразум) коришћења транспортног система и да испуњава услове за обављање послова оператора транспортног система.

Што се тиче обавезе власника транспортног система (ЈП Србијагас Нови Сад) да сагласно члану 230. Закона о енергетици мора бити независан у погледу правне форме, организације и одлучивања од осталих делатности које нису везане за транспорт природног гаса, а као једног од услова за сертификацију ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад по моделу независног оператора система, може се сматрати да су започете активности на реализацији наведеног процеса. С тим у вези, а узимајући у обзир Закључак Владе 05 број:023-227/2025-1 од 16. јануара 2025. године као и до сада предузете активности, Агенција ће пратити наведени процес и у року од 6 месеци од завршетка свих анализа и активности за које је власник транспортног система утврдио крај септембра 2025. године, покренути нови поступак сертификације ради процене услова у

погледу правног и функционалног раздвајања власништва над мрежом за транспорт природног гаса од енергетске делатности снабдевања природним гасом ЈП Србијасад Нови Сад.

Из свих напред наведених разлога а имајући у виду да је ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад испунио све услове за сертификацију прописане Законом о енергетици и у потпуности поступио по мишљењу Секретаријата Енергетске заједнице број: 3/24, Агенција за енергетику Републике Србије је оценила да је доношење одлуке као у диспозитиву овог решења, уз остављање разумног рока за отклањање уочених недостатака од стране власника транспортног система, најцелисходније решење.

Предложени рок, дат је из разлога што је оцењено да испуњеност услова од стране власника транспортног система у погледу раздвајања власништва представља сложен и обиман посао, за шта је потребан одређени временски период и који треба спровести на начин да се не угрози поуздано, сигурно и квалитетно снабдевање природним гасом потрошача на тржишту природног гаса Републике Србије.

На основу свега напред изнетог, Савет Агенције за енергетику Републике Србије је на 325. редовној седници од 21. марта 2025. године, сагласно чл. 49. став 3. и 240. став 1. Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18-др. закон, 40/21, 35/23-др. закон, 62/23 и 94/24), чл. 20. до 24. Правилника о лиценци за обављање енергетске делатности и сертификацији („Службени гласник РС”, „Службени гласник РС”, бр.87/15, 44/18-др. закон и 83/21) и члана 12. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС”, број 52/05), одлучио као у диспозитиву одлуке.

Одлуку доставити:

- 1) подносиоцу захтева;
- 2) Министарству рударства и енергетике;
- 3) ЈП Србијасад Нови Сад;
- 4) Секретаријату Енергетске заједнице и
- 5) архиви

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

